

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)

на тему:

**«ФАКТОРИ ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА»**
(назва теми)

Виконавець:

студент факультету економіки
та управління підприємництвом
Донєв Владислав Сергійович
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Кошельок Галина Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Роль основних засобів у процесі виробництва, особливості їх відтворення в умовах ринкової економіки зумовлюють особливі вимоги до інформації про наявність, рух, стан і використання основних засобів. Важливим моментом при вирішенні цього завдання стає впровадження систем управління виробничими фондами та активами підприємства, що складають невід'ємну частину виробничого процесу та дозволяють збільшувати виробничу потужність підприємства за рахунок використання сучасних інформаційних технологій, не вдаючись до закупівель нового устаткування. Управління основними фондами – це управлінська методологія, основною метою якої є підтримання робочої готовності виробничих активів за рахунок оптимізації технічного обслуговування, ремонтів, матеріально-технічного забезпечення та використання трудових ресурсів.

Ринкова система управління потребує більш оперативної та комплексної інформації щодо основних засобів. Практика підприємств свідчить, що облік основних засобів ще більш ускладнився. Існує ряд проблем, які негативно впливають на процес управління виробництвом і знижують ефективність використання основних засобів. Все це обумовлює актуальність теми дослідження.

Мета дослідження – визначення шляхів та резервів підвищення ефективності використання основних виробничих засобів на підприємстві ПАТ «Одескабаль». Це і обумовило виконання таких *завдань*:

- визначити суть основних засобів і показати їх роль в підвищенні ефективності їх використання;
- вивчити відтворення, знос та амортизація основних виробничих засобів;
- дослідити показники стану та ефективності використання основних засобів підприємства;
- провести аналіз стану ринку кабельної продукції та основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства;
- проаналізувати динаміку, склад, структуру та ефективність основних засобів підприємства;
- провести факторний аналіз фондівіддачі та фондорентабельності підприємства;
- визначити резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства;
- розробити заходи щодо підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.

Об'єктом дослідження є – процес визначення факторів і резервів підвищення ефективності використання основних засобів підприємства ПАТ «Одескабель».

Предметом дослідження є – теоретичні та практичні аспекти ефективності використання основних виробничих засобів ПАТ «Одескабель».

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувалися такі методи: монографічний (вивчення вітчизняного та світового досвіду

визначення категорії «основні засоби»), абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення і формування висновків), системного аналізу (аналіз економічного стану досліджуваного товариства), економіко-статистичний з використанням ЕОМ (при моделюванні ефективності використання основних засобів), SWOT-аналізу (при оцінці економічного стану та визначенні стратегічних напрямків розвитку підприємства) та інші.

Інформаційною базою дослідження для написання даної роботи стала статистична, фінансова та оперативна звітність підприємства, а також наукова вітчизняна література з досліджуваної проблеми; законодавчі та нормативно-правові акти України з питань оцінки ефективності використання основних засобів на підприємстві; наукові статті, опубліковані у вітчизняних і зарубіжних періодичних виданнях.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (61 найменування) та 2 додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 107 сторінки комп'ютерного тексту, містить 24 таблиці та 15 рисунків.

Публікації. Основні результати роботи викладено у матеріалах II міжвузівської науково-практичної конференції. «Незалежна Україна: вектори політичного та соціально-економічного розвитку».

Донев В.С. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства / Матеріали II міжвузівської науково-практичної конференції [«Незалежна Україна: вектори політичного та соціально-економічного розвитку»]. (Одеса, , 04 квітня 2018 р.). Одеса ОФЕК КНТЕУ. – 88 с.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі роботи «Загальна характеристика основних засобів підприємства» систематизовано та узагальнено теоретичні питання визначення основних засобів, надано їх класифікація, вивчено відтворення, знос та амортизація основних засобів розглянуто, показники ефективності їх використання.

У другому розділі «Аналіз основних засобів ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ» охарактеризований стан ринку кабельної продукції, проведено аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства. Проаналізовано динаміка, склад, структура та ефективність використання основних засобів підприємства за допомогою аналітичних таблиць та діаграм, проведено факторний аналіз фондівіддачі та фондорентабельності на підставі багатфакторної мультиплікативної моделі.

Третій розділ «Шляхи та резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства» присвячений основним напрямкам підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. У категоріальному апараті економічної літератури визначення основних засобів є найбільш дискусійним і неоднозначним. Про це свідчать протилежні тлумачення поняття «основних засобів» різними авторами в економічній літературі. Дослідження сутності основних засобів з урахуванням історичного аспекту розвитку проблеми довели, що основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання в процесі виробництва або поставки товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних або соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання більше одного року. Також основні засоби є важливою і невід’ємною складовою процесу виробництва. Зокрема, через собівартість амортизаційні відрахування включаються в ціну продукції та повертаються на підприємство в складі виручки, з якої формують амортизаційні кошти цільового призначення для відтворення основних засобів.

2. Відтворення основних виробничих фондів – це процес безперервного їх оновлення. Розрізняють просте та розширене відтворення. Просте відтворення основних фондів здійснюється в тому самому обсязі, коли відбувається заміна окремих зношених частин основних фондів або заміна старого устаткування на аналогічне, тобто тоді, коли постійно відновлюється попередня виробнича потужність.

Розширене відтворення передбачає кількісне та якісне збільшення діючих основних фондів або придбання нових основних фондів, які забезпечують вищий рівень продуктивності устаткування. Розрізняють 2 види морального зносу: I роду та II роду. Основними методами нарахування амортизації є: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий.

3. Стан основних виробничих фондів характеризується такими показниками: 1) коефіцієнтом оновлення; 2) коефіцієнтом вибуття; 3) коефіцієнтом приросту; 4) коефіцієнтом зносу; 5) коефіцієнт придатності.

Ефективність використання основних засобів, а також забезпечення підприємства основними виробничими засобами характеризують показники: «фондомісткість», «фондоозброєність», «вартість основних засобів у майні підприємства», фондорентабельність. Показник «фондовіддачі» є одним із головних в аналізі діяльності підприємства, а його поступове збільшення є позитивним точки зору виробництва. Зворотнім показником фондівіддачі виступає фондомісткість, яка показує скільки засобів припадає на 1 грн. виробленої продукції. Фондорентабельність основних виробничих засобів визначає ступінь використання основних виробничих засобів. Показник фондоозброєності показує як персонал підприємства основними засобами.

4. В Україні кабельна галузь має позитивну динаміку розвитку. За інформацією УА «Укрелектрокабель», сучасна кабельна промисловість України репрезентована більше ніж 45 виробниками, що перевищує 80 % ринку України. У складних кризових умовах вітчизняні виробники користуються

великим попитом на свою продукцію в порівнянні з іноземними товаровиробниками.

Аналіз основних техніко-економічних показників, наведених в таблиці, свідчить про достатньо високий рівень ефективності виробництва, але мають місце такі показники, що потребують поліпшення і швидкого реагування. Варто зазначити, що за період 2015-2017 рр. стан підприємства ПАТ «Одескабель» не був фінансово стійким. Розраховані показники свідчать про погіршення фінансового стану підприємства за три роки, про залежність ПАТ «Одескабель» від зовнішнього кредитування та інвестування, тобто про зниження фінансової стійкості підприємства.

Проведення SWOT-аналізу показало, що товариство має певні не тільки загрози для своєї діяльності, але і можливості, які можуть бути використані у майбутньому.

5 Рівень фондівддачі у цілому за три останні роки зріс, навпаки знизилася фондоемність основних виробничих засобів. Зростання фондоозброєності в цілому обумовлено зростанням вартості основних засобів, при цьому збільшується чисельність персоналу підприємства. А значно знизилася з 51,2 % у 2015 році до 36,1 % у 2017 році.

Фондовіддача вважається провідним узагальнюючим показником ефективності використання основних засобів. Візуальний аналіз графіка на рис. показує тенденцію до загального зростання фондівддачі основних засобів підприємства. Зростання фондівддачі пояснюються тим, що підприємство збільшує виробництво продукції та поширює ринки збуту.

6. За допомогою факторного аналізу та використовуючи мультиплікативні моделі з'ясували, що на обсяг виробленої продукції впливають фондоозброєність і фондівддача основних засобів. Дезагредована факторна модель фондорентабельності надала можливість з'ясувати позитивні та негативні фактори, що на неї впливають. В якості інструментального засобу моделювання використана стандартна офісна програма Microsoft Excel, за допомогою, якої проведений факторний аналіз.

7. Способи, методи, заходи, які сприяють реалізації, застосуванню у процесі виробництва резервів підвищення продуктивності та ефективності використання основних засобів є шляхами підвищення ефективності використання основних засобів. Під резервами розуміють невикористані можливості основних виробничих засобів. Фактори – це постійно діючі рушійні сили, обставини, умови, які впливають на рівень використання основних виробничих засобів.

8. Для підвищення ефективності використання основних виробничих засобів на підприємстві ПАТ «Одескабель» пропонувано заходи щодо підвищення ефективності використання основних засобів. Впровадження наведених заходів призведе до зростання показників, що характеризують ефективність і забезпеченість основними засобами підприємствами.

АНОТАЦІЯ

Донева Владислава Сергійовича «Фактори та резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою

(шифр та назва спеціальності)

професійного спрямування «Економіка та стратегія розвитку підприємства». -

(назва магістерської програм)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Предметом дослідження є – теоретичні та практичні аспекти ефективності використання основних виробничих засобів ПАТ «Одескабель». Об'єктом дослідження є – процес визначення факторів і резервів підвищення ефективності використання основних засобів підприємства ПАТ «Одескабель».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти основних засобів, їх економічний зміст, склад і джерела.

Проаналізовано стан, рух і динаміка основних засобів, ефективність використання основних засобів, проведений факторний аналіз фондівддачі, з'ясовано фактори, що на неї впливають.

Запропоновано заходи щодо підвищення ефективності використання основних засобів ПАТ «Одескабель».

Ключові слова: основні засоби, фондівддача, фондорентабельність, рух, фондоозброєність, резерви, факторний аналіз.

ANNOTATION

Doniev Vladyslav "Factors and reserves for increasing the efficiency of using fixed assets of the enterprise"

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty

076 «Entrepreneurship, trade and exchange activity» under the master's program

(code and name of the specialty)

«Economy and development strategy of the enterprise ».

(title of master program)

– Odessa National Economics University. – Odessa, 2018.

Master's qualification work consists of three sections. The subject of the research is the theoretical and practical aspects of the efficiency of the use of the main production facilities of PJSC Odeskabel. The object of the study is - the process of determining the factors and reserves to increase the efficiency of the use of fixed assets of PJSC Odeskabel.

The paper considers the theoretical aspects of the main means, their economic content, composition and sources.

The article analyzes the state, movement and dynamics of fixed assets, the efficiency of the use of fixed assets, conducted factor analysis of the return on assets, factors influencing it are determined.

Measures to increase the efficiency of the use of fixed assets of PJSC "Odeskabel" are proposed.

Keywords: fixed assets, return on assets, profitability, movement, capital stock, reserves, factor analysis.